

Чырвоная Беларусь

1931

Люты

3

XVIII

8925

Ба 1540

31

вы
ССР

Б

т А

ны:

оль-
зача,
Ка-
ынъ-
віча,

оўкі,
гаса,
лаў-
аро-

ука,
шэў-

кава,
Се-
рагу

Д:

цтва
леп-

ць:

гнага
цтва,
гас-

ж.

рдыч-
скі,
скамі
раф-
ацыі.

№ 1031.

Валеры Маракоў

Алтуль

дзе палыхаюць домны

◆

Шылоўскі

пуцілаўцы руінуюць меншы

нарыс

◆

Ефім Садоўскі

сыны працоўнага народу

нарыс

◆

Міхась Чарот

чырвонаармейскі верш

◆

Л. Клімчук

армія чырвоная ўсіх мацней

нарыс

◆

„Першая конная“ БДТ 2

◆

Кальтофэн

да наведвання

чырвонага флёту

◆

І. Барашка

беларускі тыдзень у Маскве

◆

сярод узгоркаў і палёў

◆

усеагульнае навучанне

◆

на хвалях капіталістычнага

святку

На вокладцы чырвонаармейцы каля вінтовак

На вокладцы
чырвонаармейцы
каля вінтовак

пролетары ўсіх краін, агунайцесі

X
89

ВАЛЕРЫ МАРАКОЎ

Адтуль, дзе палыхаюць домны

XVIII

8925

Адтуль,
дзе агнём палыхаюць домны,

Адтуль,
дзе зьяднаны мільёны сіл,—

Воляй партыі нязломнай,

Што ў вагні
і ў крыві што
Кастрычнік расьціў,

Паўстае
ў бляску цудаў
наш дзень няутомны.

І грывіць
і ўзьнімае напружныя рукі,

Наб рэспубліцы даць
і жалеза
і сталь.

З гэтым днём мільёны,
пад дым
і пад грукат,

Здабываюць
гарачы, як сэрца, метал...

І адтуль,
дзе прыходзяць, нібыта, з жалеза,

І дзе вочы людзей—
дыямантаў гульня,

Дырыжабль,
што вартуе,
Савецкія нежы.

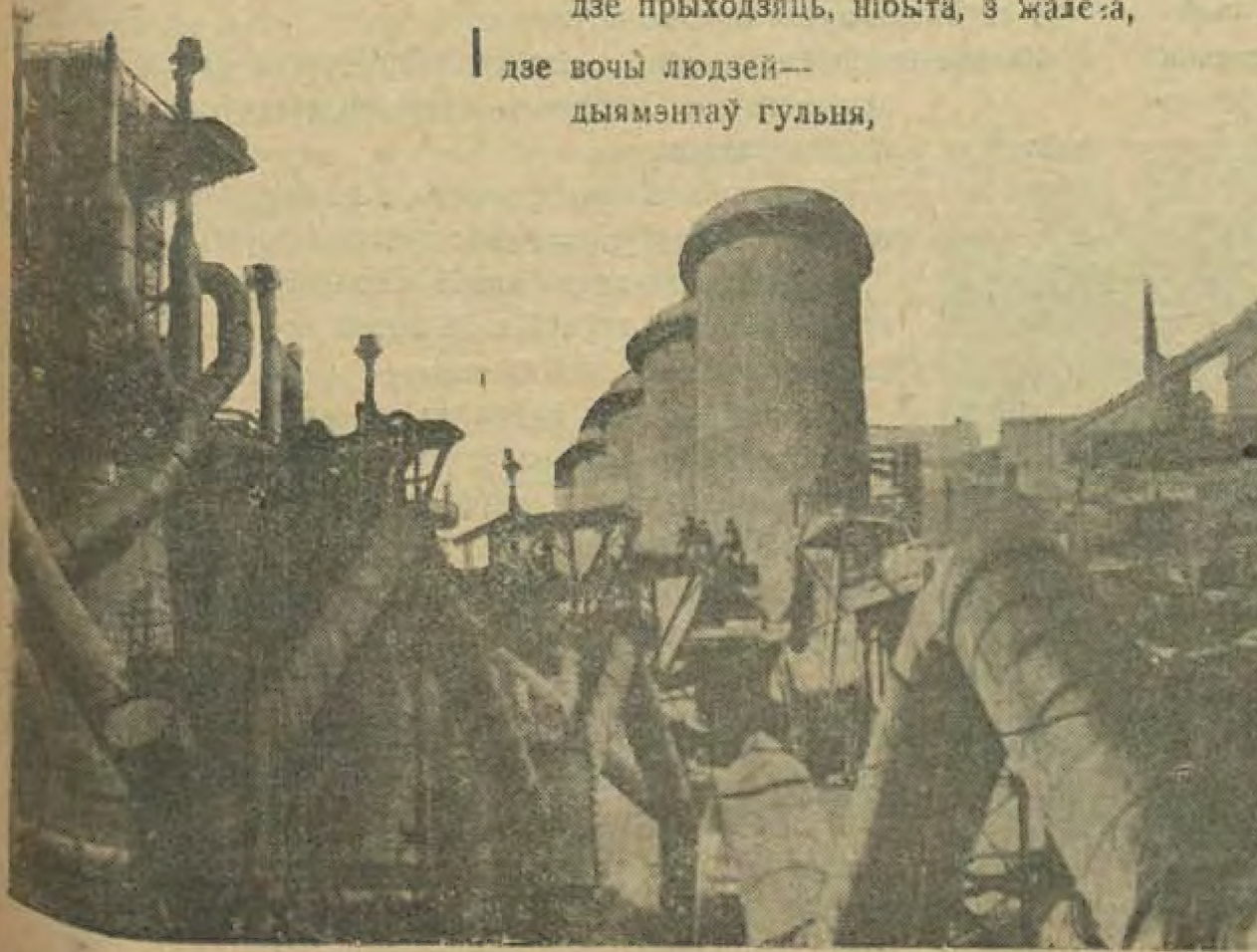
Прывітаў комсомолец,
рабочы—юнак.

А таму
што наш вораг,
і бачыш, бяз грыву,

Ў дзікай злосьці на нас
свае пальцы пагрыз,—

Пабудуем
яшчэ дырыжабль не адзін мы,

Наб бясспечнай
тварыць
соцыялізм!

ПУЦІЛАЎЦЫ РЭЖУЦЬ МЕЖЫ

Нарыс Ус. Шыдлоўскага

I.

НА ВУЛІЦЫ гудуць правады.

Гэта правады радыё-трансляцыйнага вузлу, што пабудаваны ў колгасе „Новы Шлях“, Сьмілавіцкага раёну.

У мінулую восень, 1929 г., у Караваеўскай школе адбыўся сход сялян.

Адзінока, на высокім беразе Сьвіслачы, стаць гэта школа і прыслухоўваецца, аб чым гавораць хвалі бурлівай рэчкі. Кожную восень сюды прыходзяць дзеці, каб навучыцца разбіраць, што напісана ў кнігах.

Сход быў надзвычайны. Нават Сьвіслач па інакшаму гнала свае бясконцыя хвалі, Сяляне вёскі Караваева арганізоўвалі колгас. Многа спрэчак было, многа заядлай бабскай сваркі сыпалася на галовы мужыкоў. Асабліва „стараліся“ кулакі Шнілеўскія.

— Нельга ў нас колгасу будаваць. На хутары пайсьці—куды аопш,—гаварылі яны.

Але цвёрда пастанавіла бедната:

— Інакшага выхаду, чым колгас, няма, гэта нам зразумела. Гэтак гаворыць наша партыя. І мы за партыяй пойдзем.

І пайшлі...

У жорсткай барацьбе з кулацтвам арганізавалі колгас „Новы Шлях“.

Энтузіязмам гарэлі вочы беднякоў-колгаснікаў. У іх сьвяцілася вера і ўпэўненасьць у новыя формы жыцця—жыцця

ў колгасе. Маладая гаспадарка з 36-ці бедняцка-серадняцкіх сем'яў адразу прыступіла да працы.

* * *

У „Новы Шлях“ прыслалі 25-цітысячніка тав. Сырцова на сталую працу. Цяжкая была спачатку работа, але ўдзячная. Сырцоў, сьлесар, рабочы—моцны і ўпарты ў рабоце,—энергічна ўзяўся за будаваньне колгасу. Ён добра ведае, які наказ яму далі рабочыя, адпраўляючы на работу ў колгас. Ён добра ведае лінію партыі. З усёй рашучасьцю, з усёй адданасьцю справе замацоўваў ён пазыцыі колгасу.

Вакol яго згуртавалася моцнае ядро з беднякоў і комсамольцаў. Пічуха Сак—сакратар комсамольскай ячэйкі—лепшы дапаможнік у працы т. Сырцова. І гэта моцнае ядро было ініцыятарам усіх новых пачынаньняў, было энтузіястам новае справы. А пасля з гэтага ядра склалі ўдарную брыгаду. І паўдарнаму працавала ўдарная. Ці трэба ў млын завесці, ці плуг паправіць, ці коняй дагледзець—усюды былі ўдарнікі першымі.

Надышла вясна. Згінуў сьнег, і чорная зямля, напоеная да адказу вадой, чакала запладненьня. Шырокія прасторы, ледзь вокам акінуць, ляжалі спакойна і нейкая асабліва ўрачыстасьць лунала на іх барознах. Яшчэ нядаўна, год назад, гэтыя прасторы былі ўкрыты быльніковымі межамі, і, праліваючы пот, караваеўшаралі свае доўгія, вузкія шнуркі.

А сьгоньня зусім інакшы выгляд іх.

Калёна пуцілаўцаў варочае паліну, разрываючы межы і разам з гэтым разрывае старыя дзедаўскія ўстоі гаспадараньня.

Колгаснік Людчык, стары, з вялікай лысінай на галаве, вышаў у поле, дзе гулі трактары.

— А-ей, што-та робіцца?! Столькі зямлі адразу аруць! Бывала, даўней дзён восем над сваёй палоскай корпаешся.

— На тое, дзед, і колгас арганізавалі, каб ня корпацца, а араць,—адказаў трактарыст Якубовіч і, падбавіўшы нафты, яшчэ глыбей запусьціў плугі.

Пахла сьвежая ральля. І пачалі колгаснікі раскідаць па ёй насеньне. Радавая сеялка саромліва нахалілася на полі. Тут яна першая ластаўка.

* * *

Набліжалася 1-е маа. У гэты дзень адчыняюць у колгасе „Новы Шлях“ радыё-трансляцыйны вузел. Закіпела падрытоўчая работа. Комсамольцы мобілізавалі моладзь і дружна ўзяліся капаць ямы для слупоў.

А праз тыдзень загулі правады... І ў хце колгаснікаў першы раз у жыцці прагучэлі словы:

— Слухайце, радыё Менск... На хвалі 700 метраў...

І мелёдычнымі гукамі разьліўся пасляабедзены концерт Беларадэцэнтру.

— Вось дык штука... І няўжо гэта з Менску бяз усякага дроту чуваць?—задавалі сабе пытаньне колгаснікі.

У колгасе праз радыё-вузел перадаецца свая радыё-газэта. Усе навіны колгасу, усе здарэньні, усе дасягненьні пладатворнай колгаснай работы разьбягаюцца па дротх у кожную хату.

II

Не па душы быў кулакам колгас. Яны чым толькі маглі—шкодзілі.

У адну чэрвеньскую ноч над колгасам ўзвіліся доўгія языкі чырвонага пёўню. Трашчэлі ў полымі яловыя бяровыя, і снапы іскрылі ляцелі ўвысь, пераліталі на другія будынкі і аблівалі іх агнём. 17 гаспадарак з усім добром вялелі дымам. Але гэта не суніло колгаснікаў. Яны яшчэ шчыльней згуртаваліся. А да іх далучылася 12 новых гаспадарак. І ўсе дружнай калектыўнай працай узяліся лячыць раны, нанесеныя клясамым ворагам. Купілі дом у суседняй вёсцы, перавезьлі ў колгас і збудавалі. А ў гэты дом пагарэльцаў усялілі. Некаторыя самі хаткі часова пабудавалі, і зноў забурліла жыццё ў колгасе.

Ня суніць кулаку бурнага ўздыму колгаснага руху.

Дарэмны ўсе іх імкненьні перашкодзіць новым паросткам, калі гэтыя паросткі з кожным днём вырастаюць у вялікія волаты-гіганты.

З кожным днём расьце і „Новы Шлях“.

А на вуліцы гудуць правады радыё-вузлу.

І пенаю коцяцца грозныя хвалі Сьвіслачы, набраклыя помстаю да тых, хто імкнецца суніць маладое, сьветлае жыццё.

III

Дасьпявала збажына...

Час уборкі—ударны час.

І колгаснікі па-ўдарнаму ўзяліся за працу. Арганізавалі брыгады па ўборцы ўраджаю. Асабліва вызначалася свай працай брыгада жанчын. Яна давала ўзоры працы.

Неяк пяшчотна абліваў звон пачуцьці, які кожную раніцу клікаў на працу. І з усіх канцоў сяла ішлі дужыя маладыя колгаснікі і колгасніцы, чырванатварыя з чырвонымі хусткамі. Весела і ахвотна працаваць гуртам на полі. А работа спорная...

Дзякуючы ўмелай настановацы работы, на полі ніводзін колас не загінуў дарма. Усё сухое было сабрана і зьвезена на гумно.

Тымчасам і восень надышла. Прыгожая, багатая восень. Шмат добра і багацьця яна прынесла колгасу. У сьвята ўраджаю і калектывізацыі сабраліся колгаснікі ў школу, у тую

самую школу, дзе яны першы раз збудавалі колгас, падлічылі свае вынікі пладатворнае, плённае працы.

На сход прыйшлі і адзінаасобнікі паглядзець, як будуць колгаснікі праводзіць сваё сьвята.

— Кажуць, прэмію нейкую будуць даваць ударнікам,—шпаталіся неколгаснікі.

— Але, але... І я чула,—дадавала каниавая Матруна,—за лепшую працу.

А на сход усё ішлі ды ішлі адзінаасобнікі. Ледзьведзьверы льга зачыніць.

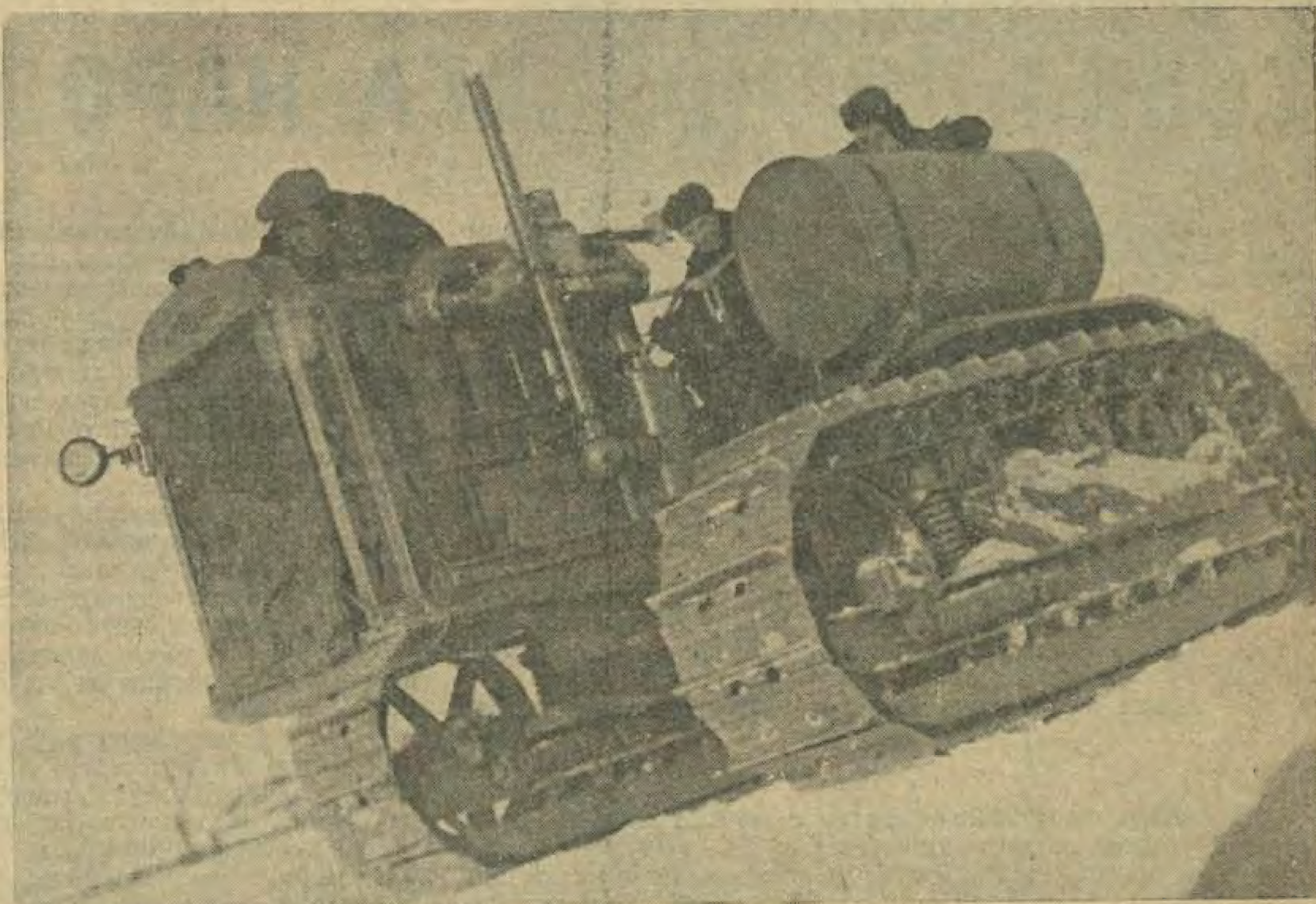
— Хрысьціна, гэта ты на сход прыйшла? Ты-ж казалася, што і глядзець ня будзеш на колгаснікаў,—сьмяялася суседка суседцы, якая зараклася ніколі не глядзець на колгаснікаў.

— Калі-ж, любка, цікавасьць бярэ... Сама ведаеш... Трэба паглядзець, што колгаснікі задумалі. Цяпер толькі іх сьвяты і цікавыя, а нашы, ліха іх ведае, нейкія сумныя.

Старшыня колгасу пачаў справаздачу:

— Колгас у гэтым годзе здае дзяржаве 15 тон хлеба, 110 тон бульбы. Колгас мае чыстага прыбытку 20.000 рублёў.

Дзіўна было для адзінаасобнікаў. Гэтыя тысячы сьвідравалі

наскрозь іх мозг. Ня прывыклі яны лічыць на тысячы. А колгас за адзін год тысячамі варочае.

— Што ім цяпер адходзіць,—гаварылі адзінаасобнікі,—папрацавалі толькі адно лета і такі прыбытак маюць.

— Здаецца-б, вот ужо запісаўся-б у колгас,—кажа стары Галубовіч,—але жонка... Ніяк не пераканаць дурную бабу... Але быць ня можа, калі ўвясну ня буду ў колгасе.

А на полі гулі трактары, яны мяшалі зямлю пад жыта. Іх гул далёка чуваць быў і аддаваўся рэхам у Караваеўскіх хмызьняковых балотах. А праз некаторы час на гэтых прасторах у 75 гектараў зелянела жытнёвая рунь. Гэта рунь песьціла колгаснікаў, надавала ім яшчэ большай рашучасьці і энэргіі за новыя перамогі колгасу.

СЫНЫ ПРАЦОЎНАГА НАРОДУ

Нарыс Ефіма САДОЎСКАГА

Я—сын працоўнага народу... У напружаную цішыню адры-віста падаюць гэтыя словы.

— Пра-цоў-на-га на-ро-ду,—падхоплівае іх рэха і далёка разносіць адсюль, ад гэтых каменных сыцен вялікага пляцу.

Пляц—месца парадаў. Міма маленькай драўлянай трыбуны, насыпх пабудованай да гэтых святачных дзён, трыбуны, ка-схавалася сярод усхвалёванага мора радасьці, смеласьці і сілы, нібы высны ў вялікім сапраўдным бурлівым моры,—ужо прай-шло шмат войска...

Дзеці працоўнага народу, маладыя чырвонаармейцы ў гэтыя дзень аддавалі прысягу вернасьці рабочай клясе, камуністычнай партыі.

Кавалерысты, пехацінцы, артылерысты.

У адной з самых першых калён параду, у колёне, складзенай з стройных шэрагаў, нібы сапраўды вылітых з аднаго цэлага, ідуць маладыя камандзіры. Маладыя камандзіры—школы АБВШ імя ЦВК БССР.

Яны сёньня аддавалі прысягу вернасьці сваёй клясе, сваёй партыі.

***

Усе дзесяць гадоў жыцьця школы сатканы з дзён бадзёрых песьняў, упартай працы з кнігай і стрэльбай.

Тысячы пролетарскіх камандзіраў ужо дала школа Чырвонай арміі... Вытрыманыя, палітычна падрыхтаваныя, яны яднаюць Чырвоную армію ў моцны, магутны, адзін калектыў.

Камандзіры школы апраўдаюць сваю назву ня толькі ў дні мірнай вучобы.

Надаўна ў дні кітайскага канфлікту, калі капіталісты імкну-ліся справіцца з СССР, і Чырвоная армія была прымушана адбіць удар,—камандзіры—выхазанцы Аб'яднанай вайскавой школы імя ЦВК БССР зма-лі з гонарам даказаць сваю загарта-ванасьць і ў баявых абставінах.

***

Дзесяць год жыцьця школы саўпалі з XIII гадавінай Чыр-вонай арміі. Школа амаль прайшла ўвесь гераічны шлях існа-ваньня арміі. У дні юбілею ўспамінаюць пройдзены шлях:

„Гэтага ліку ў 17 гадзін эшалён даручаных мне курсаў пры-быў у г. Менск.

Неабходнасьць хуткага стварэньня курсаў патрабуе ад нас максымальнай напружанасьці сіл. Цяжка, вельмі цяжка ў разгро-мленым беланалым Менску стварыць узорную вайсковую школу, але дружнымі да-аганьнямі ўсіх курсантаў будзе зроблена і немагчымае.

Усе мы павінны і аддадзім нашы сілы і, я ўпэўнен, што слова „немагчымае“ ня будзе мець месца ў нашай рабоце.

Смела за справу дружнай пралетарскай сям'ёй. Няма свят, няма гадзін, а ёсьць захопліваючая па сваёй цікавасьці справа і маладыя ідэёвыя сілы“.

Гэткімі гарачымі словамі дзесяць гадоў таму назад быў на-пісан гістарычны загад, які палажыў пачатак працы ў школе.

Калі мы пачалі абмалёўваць шляхі разьвіцьця школы, дададзім. У маі 1921 г. курсы-школа атрымлівае назву камандных і з гэтага часу пачынаецца ўпартая праца па падрыхтоўцы но-вых камандных кадраў для Чырвонай арміі.

Яшчэ праз два-тры гады школа атрымала ганаровую назву імя ЦВК БССР, імя пралетарскага ўраду. Гэту назву ў сваім практычным жыцьці школа цалкам апраўдала.

Дзесяцігодзьдзе свайго існаваньня, 13-годзьдзе існаваньня Чырвонай арміі маладыя камандзіры сустрэлі шэрагам больша-вішніх дасягненьняў.

Школа палкам перавяла сваю працу на ўдарныя тэмпы. Яна ўдарная. Баявыя паказчыкі дасягненьняў сьведчаць аб ўдар-насьці. У 1930 годзе школа заняла першае месца па ўсім выглядом баявой падрыхтоўкі ў Беларускай вайскавой акрузе.

Школа атрымала сцяг Рэвваенсавету.

Курсанты—ня толькі лепшыя чырвонаармейцы ў Беларускай вайскавой акрузе, яны ня раз атрымлівалі прызы і ва ўсеса-юзным маштабе.

Лепшыя ўдарнікі школы ў дні святаваньня дзесяцігадо-вага юбілею атрымалі падарункі ад ЦВК БССР. Шэрагі школы ве-даюць узорную працу. Ударнікаў-чырвонаармейцаў многа. Яны паказваюць лепшыя адносіны да вучобы, яны даюць багатыя вынікі баявой падрыхтоўкі.

Школа актыўна ўдзельнічае і ў сацыялістычным будаўніцтве. Минулай зімой курсанты школы арганізавалі масавы выхад у вёску. Яны ўтварылі два калгасы. 43 проц. сябраў сямі кур-сантаў уцягнуты ў калгас.

Курсанты трымаюць штодзённую практычную сувязь з род-нымі калгасамі, дапамагаюць ім сваімі парадкамі па-большавіцку будаваць новую сацыялістычную сельскую гаспадарку.

Юбілей школы прайшоў у надзвычайна ўрачыстых абста-вах. Рэвваенсавет БВА аддаў загад за № 5, у якім адзначыў, што школа дала лепшыя баявыя паказчыкі...

У памяшканьні тэатру „Культура“ адбываўся ўрачысты юбі-лейны вечар.

Гэта быў вечар агляду пройдзенага шляху, гэта быў вечар узмацненьня сувязі з заводамі, фабрыкамі і калгасамі.

„Энэргія“, „Кастрычнік“, „Віцебскі Чырвоны мэталіст“, пра-летары Барысаўшчыны прыслалі на юбілейнае свята сваіх дэ-легатаў, якім даручылі сказаць, што ўдарнікі варштатаў за-ўсёды гатовы прыйсьці на дапам-гу ўдарнікам стрэльбы, калі гэтага патрабуе краіна Саветаў, для абароны сваіх межаў ад нападу ворага.

У дні юбілею школа атрымала вялікую ўзнагароду.

Да імя аб'яднаная ўдарная прыбавілася яшчэ адно слова:

„Чырвонаштандарная“

ЦВК БССР узнагародзіў школу ордэнам працоўнага Чырво-нага сьцягу.

Сыны працоўнага народу лучацца ў Беларускай аб'яднанай школе кіраваць Чырвонай арміяй, арміяй дыктатуры пралетарыяту.

ЧЫРВОНААРМЕЙСКАЯ

ВЕРШ МІХАСЯ ЧАРОТА

Далека песні нашы чутны
Пра дні вялікіх перамог.
Чырвонай арміі магутнай
Разьбіць ніхто ў баёх ня змог.

Былі мы босы і разьдзеты,
Сьмерць вораг крыльлямі прасьцёр,—
Мы за Рэспубліку Саветаў
Пашлі аддаць сваё жыццё.

Мы помнім Дон і Украіну,
І сьнежны стан каўкаскіх гор,
Прайшлі Сібір—лясы, даліны,—
Чырвонаармеец быў герой.

І Беларусі лес шумлівы
Спазналі мы ў дваццаты год.
Бой за Кранштат ў крыві заліву,—
Адважны, слаўны быў паход.

А банды белых генэралаў.
Француз ён, рускі ці паляк,
Ад бурнай Віслы да Уралу
Чырвоных ведалі ваяк.

Зара комуны ўзнялася
Сьвяціць над намі заўсёгды,
Вартуюць сьцяг рабочай клясы
Чырвонай арміі рады.

Мы як адзін з рабочым выйдзем,
Каб зьнішчыць фронт цяжкіх блёкад,—
На барыкады будаўніцтва,
Замест крываваў барыкад.

Нас ня спужае люты вораг,
Гатовы ў новы мы паход,
Сухім заўжды трымаем порах,
І мы мацнеем з году ў год.

Красуй Рэспубліка Саветаў—
Мы за цябе гатовы ў бой,
Надыйдзе час—на цэлым сьвеце
Фашыстых спынім мы развой.

Лясы, балоты, стэп і горы
Ня страшны ў будучых баях,
Зямлю мы вызвалім і моры,—
Комуны сьвет—вось наш маяк!

7/II-31 г.

АБВШ Разьвітаньне з таварышамі

А Р М І Я Чырвоная ў с і х м а ц н е й

Нарыс Л. Клімчуна

ПЕРАМОЖНАЯ Чырвоная армія можа існаваць толькі пры наяўнасці высокай сьвядомай, рэволюцыйнай дысцыпліны. Чырвоная армія — асобная армія. Яе жалезная дысцыпліна будзе на тэй падставе, што кожны баец добра разумее тыя абавязкі, якія ён мае перад дзяржавай. Высокая політычная сьвядомасць

байца Чырвонае арміі, які абараняе інтарэсы клясы, гэта — вялізарная перавага Чырвонай арміі перад іншымі арміямі сьвету.

Узмацоўваючы і паляпшаючы сваю вайскова-тэхнічную падрыхтоўку, Чырвоная армія адначасова бязупынна працуе над узьняццём політычнай падрыхтоўкі кожнага байца і камандзіра, над узмацненнем рэволюцыйнай дысцыпліны, над згуртаваньнем сваіх кадраў.

Без сьвядомай дысцыпліны, пабудаванай на разуменьні кожным байцом і начальнікам мэтай вялікае барацьбы, сучасная, поўная складанымі сродкамі барацьбы, армія ня можа быць перабудавана ў той складаны, хутка працуючы баявы арганізм, якім яна павінна быць.

Разам з тым Чырвоная армія — самая дэмакратычная армія ў сьвеце: сіла і магутнасьць яе, паміж іншым, заключаецца і ў тым, што ў ёй няма клясавога разрыву між звычайным байцом і камандзірам.

Трынаццатая гадавіна Чырвонай арміі, якая саўпадае з 50-годзьдзем жыцьця тав. Варашылава, мае ў гэтым сэнсе вялікае значэньне. Тав. Варашылаў — галоўнакамандуючы ад варту, рабочы — сьлесар, стары левінец-бальшавік, зараз правадыр Чырвонай арміі, ва ўсёй сваёй біяграфіі надзвычайна характарны для ўсяго каманднага складу Чырвонае арміі. Нам хочацца тут прывесць некаторыя параўнаньні кіраўніцтва нашай арміі з арміямі капіталістычных краін.

Арміямі капіталізму камандуюць афіцэры з памешчыкаў і капіталістаў. У гэтым выказваецца той факт, што рабочыя і сяляне ў сваім гаспадарчым, соцыяльным і політычным жыцьці знаходзяцца пад камандваньнем капіталу.

Калі народныя масы паўсталі ў Расіі супроць буржуазіі і памешчыкаў, змагаючыся за мір і зямлю, царская армія адразу развалілася ўшчэнт, бо рабочыя і сяляне не хацелі больш слухацца афіцэраў з памешчыкаў і буржуазіі.

Новая армія пачала складацца толькі тады, калі рабочыя рашылі абараняць заваяваную ўладу і фабрыкі ад белых і міжнароднага імперыялізму, калі сялянства паўстала на абарону зямлі, якую яны заваявалі ад памешчыкаў. Хто-ж мог тады стаць на чале новай, Чырвонай арміі?

Адкуль маглі ўзяцца камандзіры, якіх-бы слухаліся рабочыя і сяляне?

Камандаваць новай арміяй маглі толькі прадстаўнікі тае клясы, якая, скінуўшы буржуазію, вызначыла політыку краіны. Толькі рабочая кляса магла паставіць асноўныя кашчэі новага камандваньня, вакол якога ў далейшым аб'ядналіся найбольш здольныя сыны сялянства, якія на практыцы рэволюцыі пераканаліся, што яны могуць ісьці і перамагчы толькі пад кіраўніцтвам рабочае клясы.

І біяграфія тав. Варашылава, старога левінца-бальшавіка, зьяўляецца лепшым узорам таго лепшага, што пераможныя пролетарыяты вылучылі кіраваць дывізіямі корпусамі, арміямі, франтамі.

Нашыя камандзіры ня вучыліся ў ваенных школах, ня вучыліся і ў акадэміях, у генэральных штабах.

Тав. Варашылаў — сын нікалаеўскага салдата, які багата папрацаваў у памешчыцкіх маёнтках, рудніках і чыгунках. Ужо на шостым годзе свайго жыцьця тав. Варашылаў быў вымушаны ўласнымі рукамі зарабляць сабе на хлеб.

Тав. Карл Радэк у фэльетоне, прысьвечаным юбілею т. Варашылава, прыводзіць некаторыя дэталі з біяграфіі Макдональда і параўноўвае яе з Варашылавым.

Калі правадыр ангельскіх рабочых п. Рамзеі Макдональд заняў пост ангельскага прэм'ер-міністра, адна з яго знаёмых — міс Гамільтон — выдрукавала яго біяграфію.

Гэта была кніга, напісаная для ангельскага мещаніна, у якога яна павінна была выклікаць павагу да першага рабочага прэм'ера. І вось у гэтай кнізе міс Гамільтон апавяда пра цудоўны характар свайго героя, пра цвёрдасць яго перакананьняў. Гэты бок характару містэра Макдональда ёй прыходзіцца дэманстраваць на тым, для буржуазных пісьменьнікаў некалькі няпрыемным факце, што п. Макдональд з лібэральна-пацыфіцкай меркаваньняў супольна з лордам Морлеем быў супроць удзелу Англіі ў вайне.

Падкрэсьліўшы патрыятычныя пачуцьці, якія штурханулі яго на гэты крок, міс Гамільтон указвае, якім павінен быў быць яго цвёрды характар, каб узяць на сябе цяжар непопулярнасьці. Салёны Лендану выкрэсьлілі яго са спісу сваіх гасьцей, некаторыя знаёмыя палохаліся яго запрашаць да сябе. Шэраг добра выхаваных патрыотаў дамагліся яго выключэньня з клюбу гульні ў гольф Лёсінатус.

Клім Варашылаў стаў на работу на заводзе пры станцыі Аўчэўскага ў 1896 г. У 1899 ён кіруе забастоўкай у чыгунна-ліцейным нэху. Забастоўка выклікала вобвыск, арышт, пасьля чаго Кліма Варашылава ня толькі не запрашаюць у салёны капіталістаў, Донбасу і ня пушчаюць у клюб на гульні ў гольф, але проста ня пушчаюць яго на работу ў працягу трох год, зьмясьціўшы яго прозьвішча ў чорныя спісы. Калі ён трапляе на завод Гартмана ў Луганску, дык праз два месяцы поліцыя, выкрыўшы яго там, вікідае яго з Луганску. Вось іменна тады Клім Варашылаў, падагуліўшы вынікі свайго жыцьця, — а ён за 22 гады свайго жыцьця тое-сёе ўжо бачыў, — уступае ў соцыял-дэмакратычную партыю.

Гэты яго выпадак з жыцьцёвай практыкі мусіць не апавядаў той строгасьці індукцыйнай лёгікі ангельца Міля, якая патрабуе, каб вывады былі зроблены на падставе самай вялікай колькасьці фактаў, з належнай асьцярожнасьцю, без захапленьня бяз удзелу ў гэтай рэчы пачуцьцяў. Мы думаем, што тав. Варашылаў зрабіў свой вывад не бяз уплыву пачуцьцяў, што зусім не дазваляецца па правілах індукцыйнай лёгікі. Ён навучыўся ненавідзець капіталістаў і любіць сваіх таварышоў па катаржнай працы. Але, ня глядзячы на гэтыя недахопы, ён зрабіў свой вывад моцна, бо не зьмяняў яго да апошніх дзён.

Абараняў-жа ён гэты вывад, як вядома, ня толькі 3-гадовым беспрацоўем, але адседжаньнем па турмах і ссылай, і мы зноў думаем, што не ўпадзем у нацыянальную абмежаванасьць, лічачы, што жыцьцёвая школа тав. Варашылава мела больш сур'ёзны характар, чым тыя „пакуты“, якія пераносіў „шматпаважаны“

правадыр ангельскай рабочай партыі, першы галава ангельскага рабочага ўраду, Рамзей Макдональд, які ў часе вайны пакутаў з прычыны немажлівасці ўдзельнічаць у гульні гольф і сустрэцца ў салянах са сваімі буржуазнымі знаёмымі.

І гэтая прывычка галадаваць па тры гадзі, спаць на вострых лаўках, цягнуць па этапе ў Сібір, бегчы з ссылі, шукаць дзе пераначаваць у сялян і ў рабочых, — яна не з'яўляецца асабістаю рысай характару гав. Варашылава, яна ўяўляе сабой той шлях ўлады, па якім ішлі тысячы бальшавікоў, будучых камандзіраў Чырвонай арміі. І гэты шлях ствараў у іх тыя рысы характару, якія дазволілі ім цвёрдай рукою ствараць сялянскую армію, правесці яе праз жабрацтва, галечу, праз паражэнні, праз спрабаванні жалезам, агнём і вошамі. (Выбачайце, паважаны п. Макдональд, што, параўноўваючы вас з нашым Наркамваенморам, ужываем гэткае нязвычайнае ў жыцці ангельскага джэнтльмена ўяўленне як вош, бо яна адыгрывала вялізарную ролю ў гісторыі Чырвонай арміі, распаўсюджваючы тыфус у час грамадзянскай вайны што вельмі часта нам пагражала куды больш, чым армія, якія ўзбройваў супроць нас ваш папярэднік і ваш паважаны колега п. Чэрчіль).

Якія рысы характару патрэбны былі для стварэння Чырвонай арміі, — няхай даведацца замежны чытач. Добра будзе, калі ўспомніць пра гэта і наш маладняк, чытаючы першыя радкі вайсковага паслужнога спісу нашага ваеннага камісару.

Ваенную работу пачаў з атраду, арганізаванага ў 1918 г. у сакавіку пад маім камандваннем, які змагаўся з нямецка-окупачным войскам. Неўзабаве быў прызначаны за камандзіра пятай украінскай арміі, а затым камандаваў атрадамі, якія пад націскам нямецкага войска адыходзілі з Украіны на Волгу, да Царыцыну. На станцыі Ліхая адбыўся вялікі бой. Нашы атрады ў паніцы беглі ў напрамку на станцыю Белую, сустраўшы там паўстаўшых казакаў і іх кулі.

Дзесяткі тысяч дэмабілізаваных, стомленых, абадраных людзей і тысячы вагонаў з рабочымі сем'ямі і іх маёмасцю трэба было

правесці праз усхваляваны казачы Дон. Цэлых тры месяцы, акружаныя з усіх бакоў генэраламі Мамантавым, Фішкарна-улавым, Денісавым і інш., прабіваўся мае атрады, аднаўляючы чыгуначную каляю, знесеную і спаленую на дзесяткі верст. Будуючы нанова масты, праз тры месяцы „група войска Варашылава“ прабілася да Царыцыну і з гэтых і іншых часцей была створана 10 Чырвоная армія, якой мне было даручана камандаваць“.

* * *

Капіталістычная прэса за мяжой, а таксама „соцыялістычная“ прэса, так званая Другога Інтэрнацыяналу, бязумоўна ўзьніме лямант з прычыны юбілею Варашылава і XIII гадавіны Чырвонай арміі. Яны лішні раз спрабуюць знайсці „ доказы “ чырвонага імперыялізму і „агрэсіўнасці“ СССР. Няхай шумяць. Іх імкненні з'ясуецца сьляды сапраўдных натхніцеляў новай бойні народаў, новай інтэрвенцыі супроць краіны Саветаў будучыя выкрыты шырокімі масамі. На штодзённых фактах і практыцы рабочыя і працоўныя капіталістычных краін пераконваюцца, што падбуршчкі новай вайны сядзяць унутры іх уласнай краіны, што савецкая політыка міру непахісна, што Чырвоная армія, правадыром якой з'яўляецца Варашылаў, з'яўляецца не апошнім фактарам у гэтым паступовым змаганні за мір, з'яўляецца верным і моцным вяртаўніком мірнага соцыялістычнага будаўніцтва ў краіне Саветаў, вяртаўніком героічнай пабудовы соцыялізму дзесяткаў мільёнаў працоўных.

ВАРАШЫЛАЎ В КЛІМ ЯФРЭМАВІЧ НАРКАМВАЕНМОР

НЯДАЎНА споўнілася 50 год жыцця загартаванага байца-бальшавіка, аднаго з першых арганізатараў і правадыра рабоча-сялянскай Чырвонай арміі.

У барацьбе за перамогу Кастрычніка і ўмацаванне заваёў пролетарскай рэвалюцыі Варашылаў застаецца паслядоўным непахісным левіцеам.

Хай жыве п'явёрдакаменны бальшавік - левінец — правадыр Чырвонай арміі КЛІМ ВАРАШЫЛАЎ.

ПОРТРЕТ З ЧАСОУ ГРАМАДЗЯНСКАЙ ВАЙНЫ

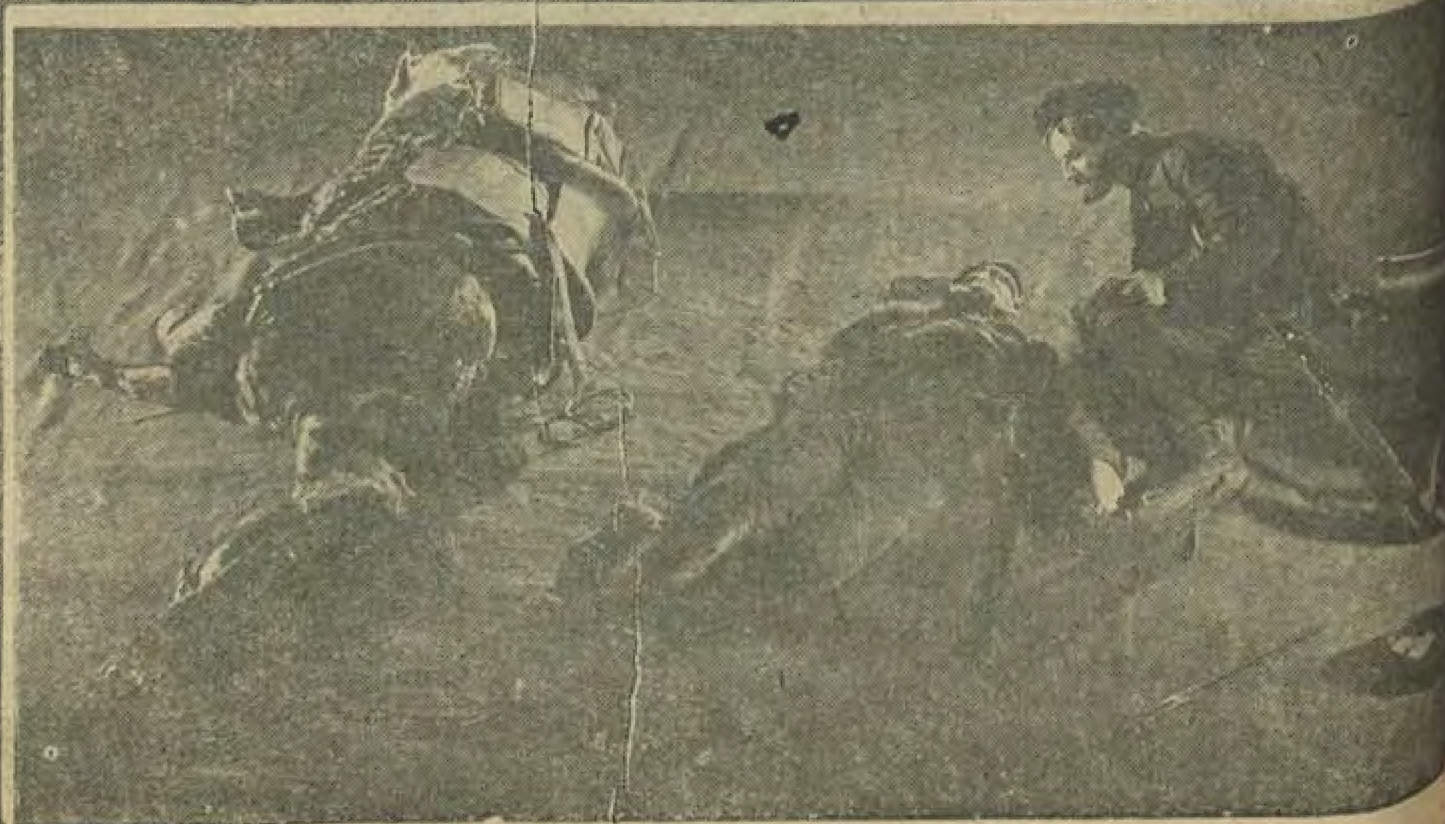
ПЕРШАЯ

КОННАЯ

КОНТРАСТЫ. Старая царская казарма. „На малітву становіся!“
І армія першае краіны пераможнага соцыялістычнага будаўніцтва. Контрасты. Першая конная. Армія, якая аваяна пяшчотамі ўсіх працоўных

краіны Саветаў. Першая конная, роджаная ў крывавым змаганні ўсімі ворагамі пролетарыату. Значы і поўдню, с захаду і ўсходу ўсіх куткоў нашага шматнацыянальнага Саюзу Саветаў ішлі барацьбы ў армію абароны заваў пролетарскай дыктатуры.

Эпізоды на экране. Эпізоды сцэне. Яшчэ і яшчэ раз аднаўляючы ў нашай памяці асобныя дэталі героічнага мінулага, калі голымі босымі, галоднымі і змучанымі сотні тысяч лепшых смяноў рабочых

онная, каб свёю крывёю купіць сва-
боду для дзесяткаў і сотняў мільёнаў
грамадзянскіх мас.
І хоць часам здаецца, што рэжысэр
заўсёгда доўга фіксуе ўвагу глядача
на асобныя дэталі царскае казармы—
хоць часам здаецца, што рэжысэр за-
ўсёгда расцягнуў асобныя эпізоды,—
хоць часам хацелася-б, каб рэжы-
сэр хутчэй павёў-бы нас па наступных
эпізодах эпопеі (так, так, не п'есы, а
эпопеі).—усе-ж трэба сказаць, што
наш Другі Беларускі Дзяржаўны Тэ-
атр, які паставіў на сваёй сцэне „Пер-

шую конную" Ус. Віш-
неўскага, узбаганіў наш
тэатральны рэпэртуар
гэткай патрэбнай і карыс-
най пастаноўкай, якая
сапраўды мастацкім па-
казам мобілізуе пра-
цоўныя масы да справы
абароны нашых заваёў ад
новага нападу імперыя-
лістаў.

Мастацкімі вобразамі
варочае нас „Першая кон-
ная“ ў дарэволюцыйнае
мінулае да таго, каб уз-
броіць нас агідай да таго,
да чаго нас цягнуць Рам-
зіны, Ластоўскія і ўся-
кага рода іншыя шкод-
нікі і опартуністы. І гэ-
тая самая „Першая кон-
ная“ нас зноў пераносіць
у пару нараджэння пер-
шай коннай арміі Сталіна.
Варашылава і Будзёнага,
для таго, каб, паказаўшы
за што мы змагаліся, уз-
броіць нас рэволюцый-
ным энтузіязмам да ба-
рацьбы на франтах соцы-
ялістычнага будаўніцтва і
яшчэ раз напамінь, што
трэба трымаць порах су-
хім, бо сусветны імпе-
рыялізм хоча ўдарыць
нам у сьпіну, каб са-
рваць пабудову соцыя-
лізму ў СССР.

ДА НАВЕДВАНЬНЯ Д ЧЫРВОНАГА ФЛЁТУ

ГЛЫБОКА ўрэзваецца Чорнае мора ва ўзгоркавы край. Тут, у вузенькай бухце Севастопальскага порту, калыхаецца Чырвоны флёт. Паўз пуліцы, што струменяць паўднёвым стракатым жыццём, мы спускаемся да наберажнай. Мяккі вецер дзьме з мора. У той час, як Маскву абдымае лёдавая сычужа, тут цёпла сьвеціць яркае сонца, неўзабаве зацвітуць і сады. Каркас нясё нас да сталёвых, шэрых гігантаў: да крэйсэраў. Матросы „Парыскай Комуны“ чакаюць нас. Нас сустракаюць, і, перасекшы бліскуча-вычышчаную палубу, мы спускаемся стромкімі сходкамі ўніз. У кубрыку нас сустракаюць сэрдачныя пазіскальныя рукі. Адзін з матросаў коратка вітае нас. Тав. Бэла Ільеш, які быў разам з намі, гаворыць пасля яго. Ён больш ня чужы матросам, ня глядзячы, што большасць бацькаў яго ўпяршыню, яны ведаюць яго творы. Паўнае жвавае апладысманты яшчэ і наш таварыш, рэдактар з Франкфурта, які лечыцца ў Крыму.

Потым нам паказваюць крэйсэр: то ўгору, то ўніз па сталёвых праходах і памяшканнях. Досыць доўга затрымліваемся мы ў „сэрцы крэйсэра“—у кабіне, з якой у часе бою разносяцца загады па ўсім судне. Мноства правадоў, трубак, выключаўнікаў шчыльна пераблыталіся ў ёй. У клюбе мы адпачываем ад бачанага. Шмат шахмат, доміно, кніг, газет. У чырвоным кутку вісіць партрэт Леніна.

„Наш клуб дужа маленькі“, гаворыць суправаджаючы нас таварыш, „Парыскай Комуны“ стары крэйсэр даваеннага часу, які, праўда, мае толькі новыя машыны, але яго нельга перарабіць так, як гэта было б жадаана“.

Куток з кавалкамі скуры, падэшвамі, напаягатовымі ботамі афарочвае да сябе нашу ўвагу. Таварыш растлумачвае: падарунак шэфу—фабрыкі. Заводскі колектыў жыве ў сталай корэспандэнцыі з экіпажам крэйсэра. Кожны крэйсэр мае за шэфу—які-небудзь завод. Сталая сувязь моцна звязвае заводскіх рабочых з чырвонымі матросамі.

Нарэшце мы паведалі вольных ад службы матросаў у кубрыку. Яны былі з працай: малявалася, пісалася, клеілася насьценная газета, складаліся плян пазашкольных заняткаў (культура ў Чырвоным флёце стаіць на першым месцы). Ня глядзячы на тое, што нас суправаджаў камандзір, ніхто не варухнуўся: апроч службы камандзір зьяўляецца толькі таварышом. Але таксама і на службе ня было лішняга чынапачытаньня. Усе камандзіры з былых рабочых. Камандзір „Парыскай Комуны“ і шмат якія іншыя камандзіры ў часе вайны былі простымі матросамі на гэтым-жа крэйсэры.

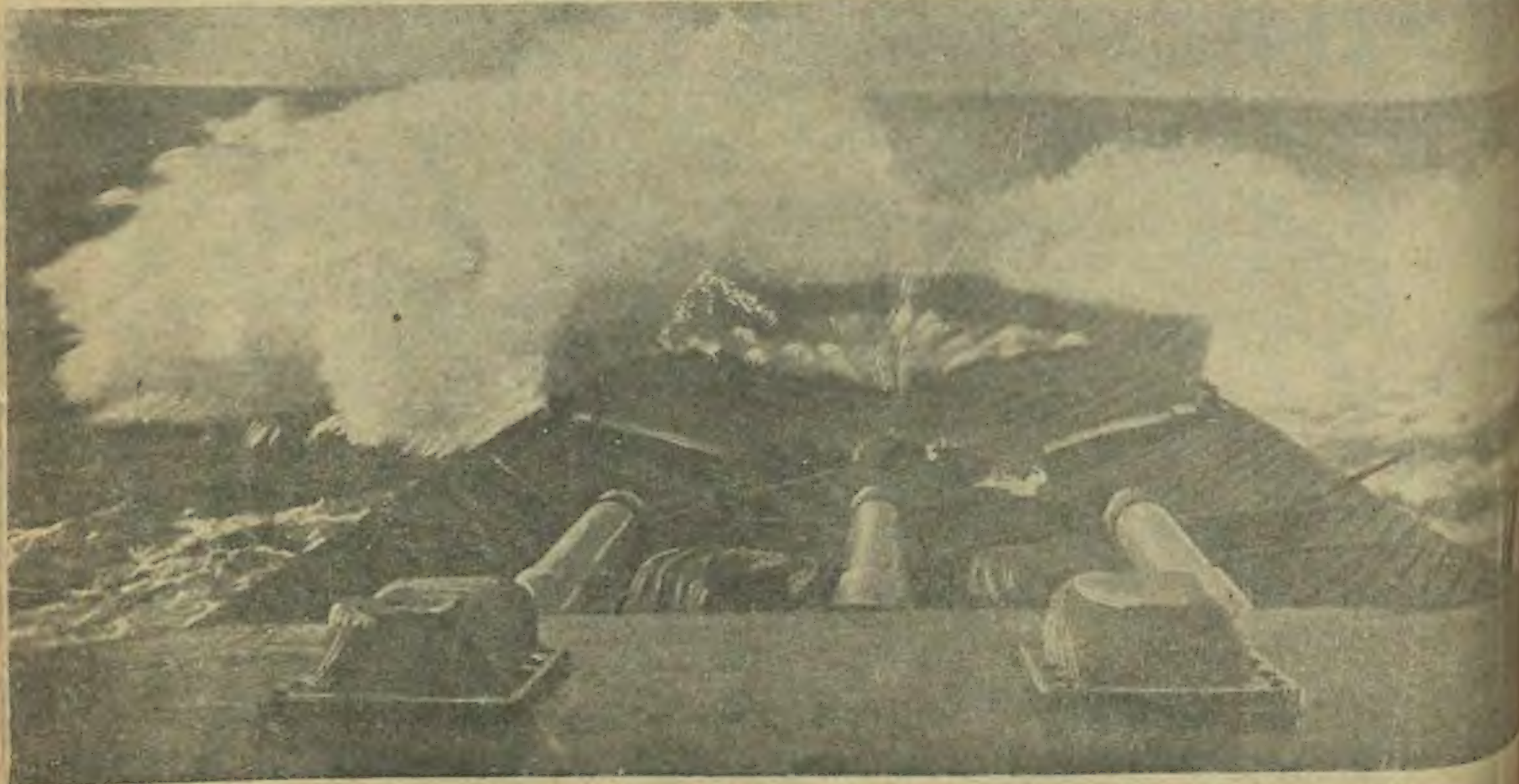
Пасля таго, як мы агледзелі крэйсэр, нас запрасілі да добрага і смачнага абеду. Камандзіры і матросы атрымлівалі аднолькавую ежу.

Нарыс Р. КАЛЫТОФЭНА

Калі мы сабраліся ад'яжджаць, матросы зноў пыталіся ў нас немцаў—„Як адносяцца нямецкія рабочыя да нас? Ці веляюць яны, што мы жывем разам з імі і іх рэволюцыйным змаганьнем?“ І ўсё зноў прасілі нас: „Перадайце ад нас ім прывітаньне, скажэце ім, што мы зьяўляемся іхнім флётам, флёгам рэволюцый“.

Калі каркас быў ужо ля берагу, пачулі мы раз: „Перадайце прывітаньне нямецкаму пролетарыату“.

БЕЛАРУСКІ ТЫДЗЕНЬ У МАСКВЕ Н а р ы с і л. БАРАШКІ

ДРУГІ дзень рашаючага году.

— Сёння ў нас гістарычны, асабліва выдатны дзень. Гэтыя словы былі сказаны ў Доме Комуністычнай Асветы, у Менску, напарэдадні ад'езду ўсебеларускай дэлегацыі на тыдзень Савецкай Беларусі ў Маскве.

— Рэспубліка едзе! Едзе ў Маскву, у чырвоную сталіцу пролетарыяту Савецкага Саюзу, пролетарыяту ўсяго сьвету, дэманстраваць свае посьпехі на ўсіх фронтах соцыялістычнага будаўніцтва.

Дэлегаты: ударнікі-рабочыя, ударнікі-колгасьнікі, пісьменьнікі, музыкі, мастакі, артысты, навуковыя работнікі, прадстаўнікі друку, партыйныя работнікі. Едзе ўдарная брыгада ў складзе больш за дзевяцьдзесят таварышоў, якая па праву, заваяванаму ў штолзеннай барацьбе за Беларусь соцыялістычную, за ўдарную Беларусь, заўтра ў чырвонай сталіцы мае прадстаўляць сабою рэспубліку, Савецкую Беларусь, форпост Савецкага Саюзу на захадзе, на мяжы з трухлявым, капіталістычным сьветам.

Задачы: дэманстраваць перад працоўнымі ўсяго сьвету адзінства пролетарыяту Савецкага Саюзу, паказаць пролетарам чырвонай сталіцы на нашы дасягненьні, устанавіць больш шчырую, братнюю сувязь паміж братнімі пролетарскімі культурамі, нанесці рашучы ўдар па вялікадзяржаўным шовінізму, нанесці рашучы ўдар па контррэвалюцыйным беларускім нацыянал-дэмакратызме, з яго орыентацыяй на буржуазную культуру, на фашыцкі Запад.

І калі Менск патанаў у начной цемры, зірката паглядаючы электралампачкамі з новых пабудаваных за часы соцыялістычнага будаўніцтва — „Энэргія“, „Комунара“, „Балшавіка“, „Кастрычніка“, „Беларусі“, з новых камянін Унівэрсытэцкага гарадка. — наш цягнік крануўся ў дарогу: Менск — Масква.

У вагонах нясьціхана гучаць песьні новых, нашых артыстаў, песьні рабочых з самадзейных гурткоў. Пісьменьнікі ды навуковыя работнікі — да чаго народ спакойны, уроўнаважаны, ды і то ня стрымаліся, каб не падхапіць баявыя песьні „Далёка-ўсходнія“. Зычна плыве па вагону:

Нас пабіць, пабіць хацелі,
Нас пабіць стараліся,
Мы-ж таксама не сядзелі.
Мы падрыхтаваліся!

Чырвоная Масква спаткала беларускую дэлегацыю дэманстрацыяй на пероне вагзалу, спаткала лёзунгамі, якія віталі Савецкую Беларусь, спаткала прывітальнымі прамовамі на Вагзальным пляці. З трыбуны віталі:

— Оргкамітэт Комуністычнай Акадэміі.

— Маскоўскі Савет.

— 2000 рабочых Чырвонай Прэсьні.

— Фэдэрацыя Савецкіх Пісьменьнікаў РСФСР.

У адказнай, першай прамове, старшыня дэлегацыі сказаў:

— Наша рэспубліка, Савецкая Беларусь, раней поўкаленія расійскага імперыялізму, а сёння трэцяя братняя рэспубліка магутнай цытадэлі соцыялізму — Савецкага Саюзу, на руінах імперыялістычнай вайны, на руінах, пакінутых нам пасля нямецкай окупацыі і беларускага панаваньня, адбудаваў сваю гаспадарку і ўступіла ў рэканструкцыйны пэрыод ва ўмовах жорсткага класавога змаганьня. Мы будзем новыя соцыялістычныя прадпрыемствы, новыя фабрыкі хлеба — колгасы і савецкія гаспадаркі, мы творым новую пролетарскую культуру. Мы дбаем аб нашай слаўнай Чырвонай арміі.

Праз гукі ўрачыстага „Інтэрнацыяналу“ чуецца лёзунг, сказаны прамойцай:

— БССР была, ёсьць і будзе верным форпостам Савецкага Саюзу.

І ў той-жа вечар, а гэта было трэцяга студзеня, урачыста адчыніўся ў вялікай прасторнай залі Комуністычнай Акадэміі Савецкага Саюзу тыдзень Савецкай Беларусі ў Маскве.

Удзельнікі таго ўрачыстага, сьвяточнага вечару, кожны з дэлегатаў ніколі не забудзе палкай, гарачай, уздымаючай, героічнай прамовы старога балшавіка, таварыша Фэлікса Кона.

Стары герой слаўных паходаў гаварыў з запалам юнака. Ён гаварыў, што яму асабліва прыемна даручэньне, якое выконвае ён, адчыняючы тыдзень Савецкай Беларусі ў Маскве. Ён успамінаў героіку грамадзянскай вайны, героіку барацьбы за Беларусь Савецкую, гаварыў пра мірнае пашырэньне межаў Савецкай Беларусі ў 1924 годзе, ён перадаў з надзвычайным абурэньнем гневу ўсю трагічнасьць становішча працоўных у фашыцкай Польшчы Пільсудзкага, у Заходняй Украіне, у Заходняй Беларусі.

— Мы порах трымаем сухім, — казаў Фэлікс Кон, — і калі імперыялісты паспрабуюць напасці на нас, мы ім пакажам, як можа пролетарыят бараніць свае межы...

Залю некалькі разоў перарывае прамову старога балшавіка Фэлікса нясьціханаю овацыяй.

Дакладчык на сходах — сакратар ЦК КП(б)Б тав. Шаранговіч. Ён дакладвае чырвонай сталіцы аб росьце прамысловасьці, калектывізацыі, аб абвастрэньні класовай барацьбы, аб дасягненьнях у галіне правядзеньня ленинскай нацыянальнай палітыкі, аб барацьбе з ухіламі ад генэральнай лініі партыі. Залю ўважліва выслухоўвае даклад. Прывітаньні.

Прадстаўнікі мастацтва — артысты дэмонструюць свае дасягненьні.

Позна скончыўся сход. Назаўтра маскоўскія газеты далі на сваіх палосах першыя сводкі аб нашым прыездзе:

— Прыезд беларускіх дэлегатаў — гістарычны момант у жыцці народаў Савецкага Саюзу. У Саюзе Саветаў Беларусь зьяўляецца тым форпостам, якому прыдзецца прыняць першы ўдар ворага. Але мы спакойныя. Мы памятуем героізм рабочых Беларусі ў 1920 годзе, у барацьбе з белапалаякамі. Мы ўпэўнены, што і ў будучыні, у выпадку нападу на Савецкі Саюз, працоўныя Беларусі разам з намі дадуць адпор нашаму ворагу. Гімнень Савецкай Беларусі — азнаёміць з вялічэзнымі дасягненнямі нашай братняй рэспублікі. У Беларусі ёсць чаму навучыцца.

Гэта — урывак са стэнограмы прамовы Фэлікса Кона, зьмешчанай чацьвертага сьнежня ў маскоўскіх газетах.

Тыдзень пачаўся. На прадпрыемствах, у рабочих клубах, у тэатрах — дэманстрацыя нашых посьпехаў, азнаямленьне маскоўскага пролетарыята з Савецкай Беларуссю.

У Малым Мастацкім Акадэмічным Тэатры працуе Першы Беларускі Дзяржаўны Тэатр; у кіно-тэатрах — фільмы Белдзяржкіно.

У Політэхнічным музэі — выстаўка дасягненняў.

Перапоўненыя залі ў тэатры, у кіно. Воплескі. Сотні экскурсантаў на выстаўцы. Гэта якраз і паказвае на нашы посьпехі, на зацікаўленасьць нашым мастацтвам, нашым жыццём, нашым змаганьнем.

І ўдзень, і ўвечары штодня адбываюцца выступленьні.

Дзе? — На фабрыках і заводах.

Дзе? — У рабочих клубах.

Дзе? — У тэатрах і студыях радыё-станцыі.

Комакадэмія, клуб „Чырвоны Кастрычнік“, завод „Сerp і Молат“, Дом Саюзаў, клуб ФОСП, завод „Дынамо“, Дом Чырвонай Арміі, украінскі клуб, клуб тэатральных работнікаў, клуб „Пролетары“, Вялікі Тэатр, Міжнароднае Радыё, клуб „Работніца“, клуб чыгуначнікаў, колённая зала Саюзаў, дэлегацыя клуб СНГ, камуністычны клуб усіх народаў, „Трохгорная мануфактура“, клуб Мэдсанпрацы, клуб „Чырвоная Роза“, вайсковая школа, клуб харчавікоў, яўрэйскі клуб „Камуніст“, КУНМЗ, Дом друку, клуб імя Русакова, цэнтральны польскі клуб імя т. Мархлеўскага...

Чытачу цяжка чытаць пералічэньні і таму спыняемся на гэтым.

Вынік: звыш ста тысяч маскоўскіх пролетараў на працягу тыдню бачылі, чулі, адчувалі ў сябе на прадпрыемстве, у сябе ў клубе Савецкую Беларусь — як братнюю рэспубліку ў процэсе соцыялістычнай будовы.

Сьмешна было-б ставіць пытаньне — ці дасягнуты задачы пастаўленыя перад правядзеньнем тыдню.

Маскоўскі рабочы ведаў і ведае Беларусь. Хто, калі ня ён, у часы імперыялістычнай вайны рыў аковы і гібеў у іх? Хто, калі ня ён, разам з рабочымі Беларусі ў 1917 годзе ствараў Кастрычнік на Заходнім фронце? Хто, калі ня ён, у часы грамадзянскай вайны, у часы змаганьня з бандытызмам разам з беларускімі рабочымі і працоўным сялянствам бараніў Савецкую Беларусь, бараніў дыктатуру пролетарыату. І таму ён ведаў Беларусь зруйнаванай краінай.

Тыдзень Савецкай Беларусі паказаў маскоўскаму рабочаму другую Беларусь — соцыялістычную краіну з посьпехамі на ўсіх фронтах будаўніцтва. Такою сёньня ведае маскоўскі рабочы Беларусь.

Але маскоўскі рабочы таксама ведае і тое, што, адначасова з правядзеньнем у Маскве тыдню дасягненняў Савецкай Беларусі, у Вільне адбываўся таксама „тыдзень“, тыдзень процэсу над беларускімі працоўнымі масамі Заходняй Беларусі, наладжаны дэфэнзай і фашыцкім судом...

З усіх шматлікіх спатканьняў дэлегацыі Савецкай Беларусі неабходна адзначыць асобна —

спатканьне рабочих-ударнікаў Савецкай Беларусі з рабочымі-ударнікамі чырвонай Масквы. Спатканьне, наладжанае ў Колённым залі Дому Саюзаў, ператварылася ў магутную дэманстрацыю адзінства пролетарыату, у дэманстрацыю творчага энтузіязму рабочае клясы ў выкананьні пяцігодкі ў чатыры гады;

— спатканьне дэлегацыі Савецкай Беларусі з урадам, з членамі III Сэсіі ЦВК Савецкага Саюзу, якая адбывалася ў Маскве адначасова з правядзеньнем тыдню;

— спатканьне беларускіх пісьменьнікаў з расійскімі пісьменьнікамі, дзе абгаварвалася пытаньне абмену дасягненнямі пролетарскай літаратуры, дзе абгаварвалася пляны перакладаў твораў беларускіх пісьменьнікаў на расійскую мову;

— спатканьне ўсёй дэлегацыі са старшынёю ЦВК Савецкага Саюзу М. І. Калініным. Пры сустрэчы з М. І. Калініным выступала багата прадстаўнікоў дэлегацыі.

Выступалі рабочыя, колгаснікі, навуковыя працаўнікі. Выступала работніца фабрыкі „Дзвіна“. — Я ўжо звыш трыццаці год працую на фабрыцы, — казала работніца, — і маю права перайсьці ў інваліды. Але я гэтага не раблю. Я ведаю, наколькі патрэбны краіне Саветаў кваліфікаваныя рабочыя рукі, і я дала падпіску не пакідаць фабрыкі да канца пяцігодкі...

т. ФЭЛІКС КОН

да 45-годзьдзя яго
рэвалюцыйнай дзейнасьці

Гэтыя словы сылі сказаны работніцай, якая на старасьці год ліквідавала сваю няпісьменнасьць і зьяўляецца актыўнай, сьведомай работніцай. Ці не гаворыць гэты факт аб нашых дасягненнях?

Дзесятага студзеня адбыўся ўрачысты вечар у Вялікім Тэатры. Тыдзень скончыўся. Лезунгі, плякаты, дыяграмы на маскоўскіх плошчах яшчэ гавораць аб тыдні. Прэса яшчэ друкуе матэрыял тыдню. Дэлегацыя выяжджае ў Савецкую Беларусь на свае фабрыкі, заводы, колгасы, у свае ўстановы, каб там разам з усімі працоўнымі Савецкай Беларусі, перабудоўваць краіну, ствараць соцыялістычную культуру, мастацтва, музыку...

Сынтэзую свой нарыс вогненнымі радкамі „Правды“.

— „Кастрычнікавая рэволюцыя, накіраваная супроць усіх відаў соцыяльнага прыгнёту і эксплёатацыі, нанесла руйнуючы ўдар і політыцы нацыянальнага прыгнёту, стварэньня прывілею для пануючай нацыі, распальваньня варожасьці паміж народамі, якая практыкавалася гнуснай памешчыцка-капіталістычнай зграй для захаваньня свайго панаваньня. Цяпер нават нашы ворагі ня могуць не прызнаваць вялічэзных дасягненняў, якіх савецкая ўлада дамаглася ў правядзеньні ленинскай нацыянальнай політыкі. Абсалютна выключных посьпехаў у справе фактычнага ўраўнаваньня працоўных розных нацыянальнасьцяў дамаглася партыя за першыя два гады пяцігодкі. На грунце бурных тэмпаў індустрыялізацыі ў былых краінах царскай Расіі нацыянальныя рэспублікі і вобласьці шпарка паднягваюцца да эканомічнага ўзроўню перадавых прамысловых раёнаў краіны, растуць кадры мясцовага пролетарыату, магутна разьгортваецца будаўніцтва соцыялістычнай культуры ў нацыянальных формах. Трэці год пяцігодкі, які завяршае пабудову падмурка соцыялістычнай эканомікі Савецкага Саюзу, стварае ўмовы для яшчэ больш рашучага кроку наперад у справе канчатковай ліквідацыі рэштаў эканомічнай няроўнасьці“.

Савецкая Беларусь у трэці рашучы год пяцігодкі ўступіла правядзеньнем свайго тыдню дэманстрацыі ў чырвонай сталіцы.

Усе сілы, усе сродкі на пасьпяховае выкананьне плянаў трэцяга году.

Наперад, і толькі наперад — да новых перамог!

СЯРОД УЗГОРКАЎ І ПАЛЁЎ

Нарыс

Баз. Румянец

Ад станцыі Дрэтунь на Полаччыне да гуты лічыцца 18 кілометраў. Вузкая дарога віецца бязъмежнай істужкай па узгорках, хмызняках, палінах з раскіданымі чэскамі і асобнымі прыземістымі хацінамі, потым крута вырываецца з зялёных абдымкаў хвойніку, і перад вачыма расцілаецца рабочы пасёлак. Збытанія крывыя вуліцы апавіты электрычнымі правадамі. І толькі новыя дамы рабочых сталі роўнай стройнай шарэнгай. Неак сапраўды пахне прадмесцем якога-небудзь прамысловага гораду.

Тут-жа над невялікім возерам, нібы з зямлі, вырастае высокі цагляны комін, слупамі лёгкага дыму вымерваючы вышыню неба. Дзеравяны корпус гуты вачыма вялікіх покан акідвае акаляючую шырыню неабдымных палёў.

Дзень і ноч дыміцца высокі комін, абкурваючы блакіт дымнымі воблакамі, і кожнае раньне на вакзал падводамі накіроўваюцца новыя і новыя скрынкі гатовага аконнага шкла. Толькі адзін раз за ўвесь год на месці або паўтара спыняе гута сваю працу для халоднага рамонту. А так—вечна дыхае гарачыняй вялізарная ванная печ, растапляючы падрыхтаваны загалдзя матэрыял. Над раскіданым рабочым пасёлкам праносіцца гука заклікаючыя пералівы гудкоў.

Каля 700 рабочых занята працаю на гуче. Для ўмоў Полаччыны гута зьяўляецца даволі вялікім рабочым асяродкам.

1. Шклодувы

Паджылы і разам з тым яшчэ энэргічны і рухавы дзядзька Мікіта дваццаць гадоў працуе шклодувам. Горача палюбіў ён гуту, зрадніўся, падружыў з ёю і ня мае ніякага жадання развітацца са сваім варстаком. Доўгімі зімовымі адвячоркамі, калі на замерзлым возеры гуляе мяцеліца, а тымчасам ванная печ кідае водблескі яркага ружовага святла, прыходзіць Мікіта на гуту, адпачнуўшы дома пасля дзеннай работы, і садзіцца водаль ваннай печы. Цёпла, святла і прытульна.

Любуецца Мікіта жыццём гуты, сам жыве і дыхае ім. Інакшым, праўда, стала гэтак жа жыццё, чым было раней. Парадак, прыкладная арганізаванасць напачуе дзеравяны корпус. Халяўны, родны Мікітаў цэх, ідзе першым па ўдарніцтве. Дваццаць чалавек шклодуваў другой змены ўважліва і шліна заняты сваёй справай. Ні размоў, ні прастояў. Кожны з іх трубкай вымае кавалак вадкай агнёвай масы і дзьме. Палаючая маса астывае і раздуваецца шклодувам, як вялізны мыльны пупыр. Момент, і халява гатова. Разносчыца падхоплівае халяву і нясе яе на пракольны круг для апальвання.

Ударніцкі рух дае свае даволі выразныя вынікі. Па крайняй меры, кожны шклодуў на 15, а то і 20 халяў вырабляе больш, чым раней. І гэта заносіцца штодзенна на дошку сацыялістычнага спаборніцтва, якая павісла тут-жа каля ваннай печы.

І часта дзядзька Мікіта, гаворачы з другімі, успамінае нядаўнае мінулае, калі амаль кожны дзень сустракаліся такія моманты. Зайдзе калі-небудзь селянін на гуту падзівіцца, як атрымліваюцца халявы і як прыгожа зьяе печ распі ўленай масай. Зайдзе і разавіўшы рот стане каля шклодуваў. Апошнія-ж на жарты ахвотны.

— А ну, дзядзька, на, падзьмі—запрапануе які-небудзь шклодуў селяніну, а сам намяжа канец трубкай мазьцю.

— Давай,—радасна згаджаецца селянін, а калі захопіць ён поўны рот мазі, заліваюцца тады рогатам шклодувы.

— Ого-го-о! Га-га-а!—нясецца па халяўным цэху, а пакрыўджаны селянін з выглядам пабітага ваўка ідзе да дзвярэй.

Ды ці такія яшчэ штукі выкідвалі шклодувы і наогул рабочыя гуты. Ад гэтага больш павялічваўся брак, паніжалася інтэнсіўнасць.

Адышлі ўжо такія моманты, зніклі кудысьці назаўсёды, і радуецца дзядзька Мікіта, радуецца строгі загартаваны партый-шклодуў Шакаліда, радуецца ўсе шклодувы поспехам свайго цэху, бо гэтыя поспехі зьяўляюцца штурхачом сацыялістычнага спаборніцтва на ўсёй гуче.

2. Шлакоўка

— Пад ваннай печчу, там, унізе пад зямлёй, знаходзіцца гэтая самая шлакоўка,—з ледзь прыметнай усмешкай растлумачвае нам сакратар заўкому гуты таварыш Рыгораў, бойкі і жвавы комсамалец.—калі хочаце папарыцца, дык халзем туды.

Нешта накітават тунэлі вядзе пад зямлю, пад корпус заводу, туды пад ванную печ. Яшчэ здалёк сустракаешся з вострымі паветрамі гарачага паветра. У шлакоўцы пры печы, куды асы-

паецца зверху вугальнае апаля. Вугальнае час-ад-часу пераварочваецца, ператрухаецца доўгімі качэргамі. Кожную змену тут працуе тры рабочыя.

Гарачыня падзвычайная. Паміж печамі на працягу трох хвілін полымем загараюцца скураныя сподкі, а над шлакоўкай, як шалёная, бушуе, гуркоча, расплаўленае шкло ваннай печы. Праз вузенькія, вузенькія шчыліны цаглянай столі відаць крыху палаючай масы. Глянеш туды, і мімаволі агортвае цябе подых якогасьці страху.

— Між іншым, тут адна з цяжэйшых работ,—ахвотна апавядае нам сакратар заўкому.—Простая, праўда, работа, але гарачыня вось, недахоп сьвежага паветра перашкаджае. Р ней, казалі старыя рабочыя, сюды заганялі кітайцаў, прымушаючы іх працаваць па 10, а то і па 12 гадзін. Канешне, пры такіх умовах доўга не пражывеш. Толькі пасля рэвалюцыі тут уведзены шасьцігадзінны рабочы дзень. Апроч таго, на бліжэйшы час мы ўстанаўляем тут спецыяльныя вентылятары. Умовы, бязумоўна, паляпшаюцца.

3. Прарыў

Якраз і пачалося са шлакоўкі.

Дзікай трывогай загудзеў гудок над рабочым пасёлкам, яму адклікнуўся гудок заводзкай электрастанцыі. Зазванілі пажарнікі. Строгі акорд баявой трывогі зьвінеў над возерам, імчаўся над хмызнякамі, пералескамі да акаляючых вёсак.

— Прарыў... Трывога...—гаварылі рознастайныя галасы прарэзлівых гудкоў.

— Чуем... Ідзем...—адказвалі рабочыя, сьпешна па-баявому зьбіраючыся да гуты.

У ваннай печы прарвалася дно, і вадкая агнёвая маса шкла заліла шлакоўку. Значыцца, само сабой: прарыў, халодны месячны рамонт, недзвычайнае прамфіплянэ. А галоўнае, усе здарылася так нечакана.

Дырэктар гуты тав. Маслоўскі рукамі хапаўся за галаву, нэрваваўся.

— Ужо і так масм прарыў: каля 700 тон шкла ня вывезена з гуты, дзякуючы пеналаджанасці транспарту. А тут, на табе, яшчэ з ваннай печчу аварыя. Дзе былі вочы тэхнічнага персоналу, куды глядзела тэхнічнае кіраўніцтва?.. Э, ды што там!..

Маслоўскі рашыў не займацца, нарэшце, разважаньнямі. Патрабавалася хуткая мобілізацыя ўнутраных сіл гуты. Аварыя ваннай печы і 700 тон гатовага шкла чорнай хмарай нежаданага прарыву павісьлі над гутай. Кожная хвіліна маруджаньня пагражала ганебнай плямай адбіцца на выкананні прымінення. І тады партыйная арганізацыя разам з кіраўніцтвам гуты рашыла, не чакаючы дапамогі з боку, сіламі сваіх рабочых змагацца з прарывам.

— Мобілізавацца!—загадала кіраўніцтва гуты і бюро партколектыву.

— Гатовы!.. — адгукнуліся дружнымі галасамі рабочыя.

4. Перамога

Пры звычайных астанаўках на халодны рамонт рабочыя бяруць чарговы месячны адпачынак і разьяджаюцца куды каторы. Застаецца-ж на гуче адна брыгада, якая і выконвае работы па рамонце. У час-жа гэтага прарыву пры адпачынку і размовы нельга было весці. Першымі паказалі прыклад ударных тэмпаў партыйцы і комсамольцы. Не зважаючы ні на якія абставіны, пайшлі яны, арганізаваўшы моцныя ударныя брыгады, на гуту. Ёхняму прыкладу паслывалі і астатнія рабочыя.

Тэрмінова ачышчалася шлакоўка ад шкла. Жонкі рабочых, добраахвотна прышоўшыя на работу, цягалі тачкі, праводзілі ачыстку памяшкання гуты. Спецыяльная ударная брыгада пад кіраўніцтвам інжынера рамантавала дно ваннай печы, уважліва аглядаючы ўсю ванную печ, з мэтай забяспечаньня гуты ад далейшых аварыяў.

З дапамогай раённых арганізацый дасталі 10 трактараў для падвозкі шкла да вакзалу. Склады і вялікія залежы скрынак гатовай прадукцыі пачалі разгружацца.

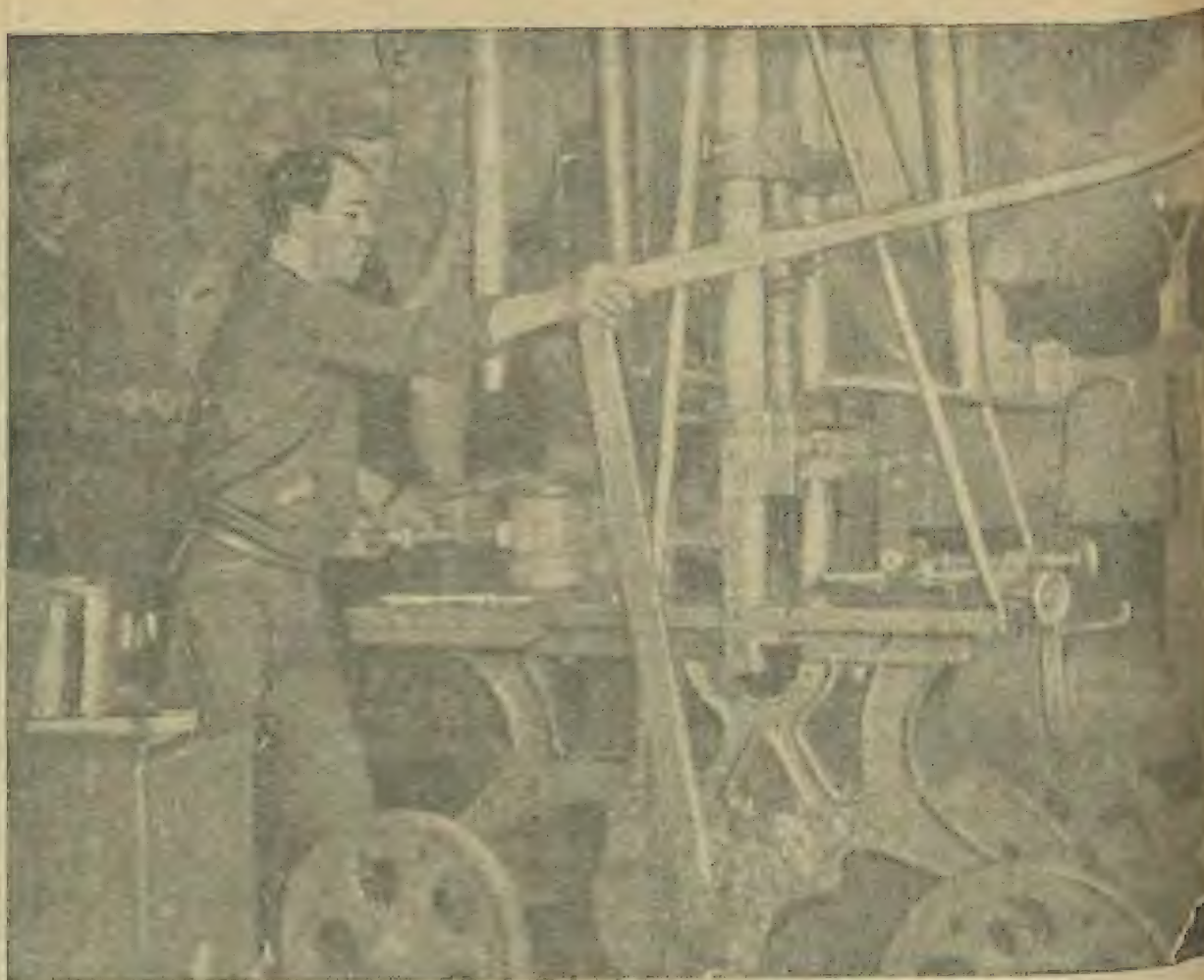
Жыццё гуты перабудавалася на новыя ўдарныя рэйкі. Рабочыя абвясцілі сябе мобілізаванымі і з гонарам несці гэты абавязак. Працавалі бальшавіцкімі метадамі, разгортваючы паміж асобнымі брыгадамі сацыялістычнае спаборніцтва. Здавалася, кожны рабочы хварэў ад прарыву і напружваў усе сілы, каб пазбавіцца ад гэтага цяжару.

Ударнай работай кісла гута.

Арганізаванасць і згуртаванасць рабочага колектыву скарацілі прызначаны тэрмін рамонту на 5 дзён. Дно ваннай печы было адрамантавана, усе памяшканьне гуты ўпарадкавана. Перамога над прарывам была забяспечана.

І аднойчы раніцой...

Па-звычайнаму даўно знаёмым заклікаючым голасам паклікаў гудок на работу, абядаючы нормальнае і прывычнае жыццё

гуты. Ізноў задыміў комін, абкурваючы нявымерную глыбіню неба дымнымі воблакамі. І голас гудка быў падобны на песню пад жаданай і захапляючай назвай:

— Перамога-а-а...

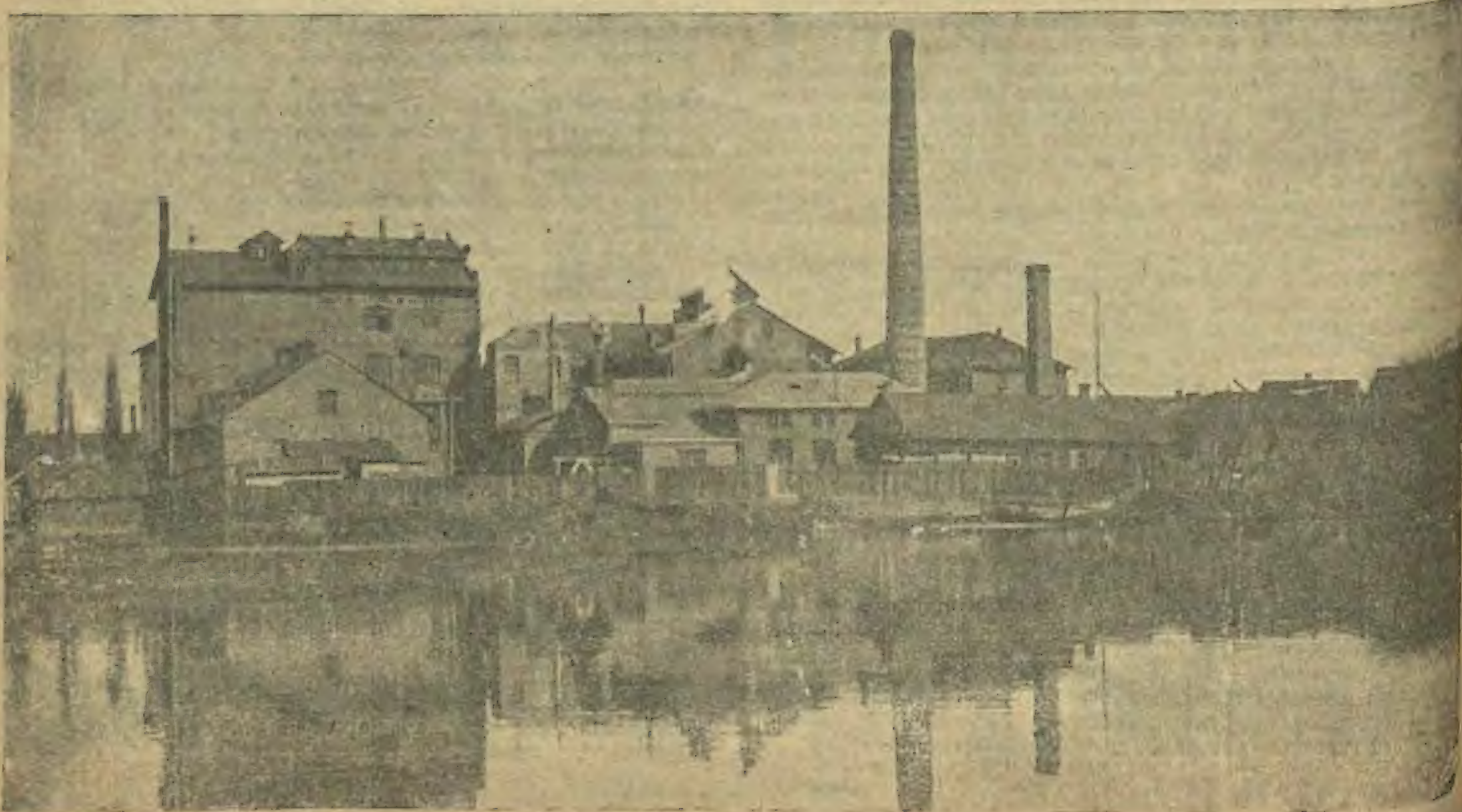
У памяшканьні-ж канторы заводу на паседжаньні бюро партыйнага колектыву здаволены Маслоўскі дакладваў:

— Можна лічыць прарыв ліквідаваным... Гута працуе...

Так сярод узгоркаў і палёў глухой Полаччыны жыве, дыхае ня толькі гарачынёй расплаўленага шкла, але і гарачынёй бальшавіцкіх тэмпаў, гута. Пашыраецца рабочы пасёлак, узрастаюць новыя дамы, паляпшаюцца бытавыя ўмовы рабочых, глыбей укараняюцца сацыялістычныя мэтоды колектывнай працы.

Узрастае і значэнне гуты для будаўніцтва Савецкай Беларусі. Дырэктар гуты тав. Маслоўскі апавядае:

— Мінулагаднія заказы на шкло былі выключна амаль з Ленінграду і Украіны. Сёлета-ж зусім інакш. 75 процантаў нашай прадукцыі разыходзіцца выключна па Савецкай Беларусі, гэта значыцца, на будаўніцтва. І мы тымчасам ня толькі не скарачаем сваю вытворчасць, а, наадварот, як бычыце самі пашыраем яе. Гэтай самай вострае лёгічнай сувяззю сам адчуваеш, наколькі мы расьцем, наколькі шырыцца наша сацыялістычная будоўля...

У С Е А Г У Л Ь Н А Е Н А В У Ч А Н Ь Н Е

Былая бяспрытульняя слухаюць перадачу

Працуюць у ленінскім кутку

БССР — першая з рэспублік Саюзу Саветаў уяла ў сябе ўсеагульнае навучаньне. Няпісьменныя, адсталыя, някультурныя царскія западнаарусы, скінуўшы ўладу сваёй і "чужой" буржуазіі, хочуць стаць культурнымі будаўнікамі сваёй сацыялістычнай дзяржавы.

Савецкая Беларусь, якая знаходзіцца на мяжы з капіталістычным сьветам, павінна ў мажліва карцейшы тэрмін дагнаць і перагнаць культуры Заход. Ленін гаварыў, што з няпісьмен-

але і надвычайна добра даглядаюць фруктовы сад, школьны агарод і іншую школьную гаспадарку.

Школьнікі багата ўдзельнічаюць у рознага роду грамадзкіх кампаніях. Мы прыводзім тут здымак вучняў гуртка бязбожнікаў Сталінграду, якія ў часе каляд пасьпяхова чыталі даклады на антырэлігійныя тэмы ў рабочих клубах.

Фізкультура, асабліва лыжны спорт, займае пачэснае месца ў школах. Ужо ёсць багата колгасаў, якія закупілі лыжы для сваіх школьнікаў, каб ім лягчэй было езьдзіць у школу.

Аднак на фронце ўсеагульнага навучаньня мы маем прарывы, якія гавораць аб тым, што ня ўсё яшчэ як сьлед уявілі сабе значэньне гэтых справы; не паўсюды падрыхтаваны памяшканьні для школ, не паўсюды створаны ўмовы, каб насельніцтва разумела абавязковасьць пасылкі дзяцей у школы.

Гэтыя прарывы пры дапамозе ўдзелу ўсёй савецкай грамадзкасьці трэба ліквідаваць. На штурм навукі зьнізу да верху.

Нашы дзеці павінны вучыцца, каб ня толькі дагнаць капіталістычны сьвет, але і далека пакінуць яго ззаду.

Школьнікі на лыжах

ным народам сацыялізму пабудаваць ня можна. Вось чаму, будуючы сацыялізм, мы штурмуем навуку, мы ліквідуем няпісьменнасьць сярод дарослых, мы не шкадуем сродкаў на ўсеагульнае навучаньне ўсіх дзяцей.

Нашы дзеці жывуць у лепшыя часы, чымся іх бацькі. Політэнізацыя, якая праводзіцца, пачынаючы з першых гадоў вучобы аж да ўнівэрсытэтаў, дае вучню поўныя ўяўленьні аб усіх этапах вытворчасьці, тэхнікі і буйнейшых волатаў індустрыі і аграноміі. Мы тут паказваем малюнак школы, дзе дзеці самі, на свае ўласныя сродкі, закупілі і наладзілі радыё-перадачу. Але дзеці ў гэтай школе, ня толькі знаёмяцца з тэхнікай, у якой, паміж іншым, яны выказваюць вялікую вынаходлівасьць.

НА ХВАЛЯХ КАПІТАЛІСТЫЧНАГА СЬВЕТУ

Хацінка дзядзі Тома

Пасьля скандальнага правалу за антыкомуністычнымі фальшыўкамі Уола, дзеячы камісіі Фіша са сьмешнай сур'езнасьцю абганарваюць пытаньні адносна таго, каб паслаць у СССР камісію для абсьледваньня ўмоў працы на лесазагатоўках.

„Прымусовая праца“ — вось чарговы канёк заклітых ворагаў краіны, дзе насильхова будуць соцыялізм.

Савецкія лесарубы сьмяюцца над нахабнымі выбрыкамі амэрыканскіх эсплёататараў і раюць містэру Фішу і яго хаўрусьнікам з Амэрыканскай Фэдэрацыі Працы заняцца вывучэньнем прымусовае працы ў сябе дома.

А калі ім цяжка заняцца гэтым пытаньнем, дык мы маглі-б крыху ім у гэтым дапамагчы, напамінушы пра агульнавядомыя факты шырокага ўжываньня ў Паўночных Штатах Амэрыкі працы зьнявольных на лесазагатоўках, у будаўнічай і дарожнай справе, дзе зьнявольныя літаральна гінуць тысячамі і ад бізуна наглядчыкаў, а таксама ад клімату.

У такіх самых умовах працуюць мільёны нэграў на поўдні Амэрыкі, дзе плянтатары зноў увялі колішняе нявольніцтва, якое было скасавана ў выніку вайны Паўночных і Паўднёвых Штатаў 1861—1865 г. г. Калі плянтатару ў якім-небудзь паўднёвым штате патрэбны рабочы, дык ён намагаецца, каб першага сустрачнага нэгра арыштаваў і прымусілі працаваць у яго. Напрыклад, за няўважлівы адносіны да белага буржуазны суд прыгаворвае нэгра да вялікага штрафу, якога ён ня можа заплаціць. Ён ухадзіць у вастрог, тут зьяўляецца плянтатар, які быццам уносіць за яго штраф і адкупляе яго для сябе ў рабочыя. Мізэрны заробтак ніколі не дазваляе нэгру расквітацца з гаспадаром. Доўг пераходзіць ад бацькі сыну.

Хацінка дзядзі Тома, пра якую некалі пісала Генрыэта Бічэр Стоу непакінула існае ў Амэрыцы да сёньняшняга дня. Працоўныя ўсяго сьвету напамінаць пра гэта паклёпнікам Фішу і Грыну, якія хочуць сарваць мірнае будаўніцтва ў СССР.

Фашысты ў сынагозе

Нядаўна соцыял-дэмакратычная нямецкая газета „Дэр Абэнд“ зьмесьціла сэнсацыйнае паведамленьне адносна таго, як члены фашыскага „Сталёвага шлему“ ратаваліся ў яўрэйскай сынагозе.

Каля 5 гадзін увечары на галоўнай вуліцы Франкфурта дэманстравалі невялікі атрад „Сталёвага шлему“. У часе дэманстрацыі фашысты ўсяляк зьдзекваліся над рабочымі, якія ў той час праходзілі па вуліцы. Насустрач дэманструючым фашыстам вышаў вялікі натоўп рабочых, якія вось толькі скончылі працу на заводзе. Кіраўнік фашыскага атраду даў сыгнал да нападу, і члены „Сталёвага шлему“ накінуліся на рабочых. Пачалася лютая бойка, у часе якой на дапамогу рабочым зьявіліся новыя групы таварышоў. У выніку — фашыстаў як сьлед пабілі і пагналі іх перад сабой. Справа адбывалася недалёка ад сынагогі, і пабітыя фашысты не знайшлі нічога лепшага, як шукаць сабе прытулку ад наступаючых рабочых у сьценах сынагогі.

Яны ўварваліся ў дзьверы і хутка зачынілі іх за сабой. У сынагозе маліліся яўрэі. Рабін і некалькі старых яўрэяў, якія там знаходзіліся, надзвычайна перанужаліся, мяркуючы, што фашысты зьявіліся ў сынагогу з мэтай пагрому. Яны паднялі вялікі шум. Пабты начальнік атраду вельмі растлумачыў рабіну, што яны вымушаны карыстацца гасьціннасьцю сынагогі, бо вымушаны ратавацца ад чырвонага натоўпу. Рабін парадзіўся з астатнімі старымі і праз некалькі хвілін даў сваю згоду на тое, каб за сьценімі „сьвятога дому“ фашысты чакалі прыходу пшты, якая ім-бы дапамагла.

Рабочыя, якія абкружылі сынагогу, доўгі час не разумелі, куды зьніклі іх ворагі.

Справа ў тым, што фашысты надзвычайна ваража адносіцца да яўрэяў, якія жывуць у Нямеччыне, і не раз організоўвалі яўрэйскія пагромы. Рабочыя былі пераконаны, што яўрэі, якія маліліся ў сынагозе, прымусяць фашыстаў пакінуць сынагогу, аднак відаць, інтарэсы рабіна і малайцоў са „Сталёвага шлему“ на гэты раз цалкам супалі.

„Форвэртс“ у ролі паверанага прадпрыемцаў

У Бэрліне гэтымі днямі меў месца надзвычайна цікавы выпадак. На фабрыцы абутку „Лейзер“ рабочыя абвясцілі забастоўку. Соцыял-фашыцкі профсаюз абвясціў забастоўку па-за законам, бо рабочыя не атрымалі санкцыі соцыял-дэмакратычнай профбюрократыі на агульнае забастоўкі.

І вось „Форвэртс“ — цэнтральны орган нямецкай соцыял-дэмакратыі, абвешчае аб незаконнасьці гэтае забастоўкі. А гаспадар фабрыкі ў сваёй барацьбе супроць рабочых, зразумела, адразу выкарыстаў гэтую дапамогу соцыял-дэмакратаў, выдрукаваўшы плякат з цытатай „з Форвэртса“ і прапануе рабочым спыніць забастоўку, бо яна парушае профэсійнальную дысцыпліну згодніцкага профсаюзу.

Цікавая забава. Фабрыкант абараняе дысцыпліну профэсійнальнага саюзу.

Баявы саюз змаганьня супроць фашызму

Пасьля таго, як соцыял-фашыцкія міністры забаранілі Саюз Чырвоных франтавікоў і гэтым самым пазбавілі нямецкіх пролетарыят яго магутнай баявой арганізацыі для барацьбы супроць фашызму, — пролетарыят Нямеччыны ня мог прымірыцца з тым становішчам, якое стварылася, і застанца спакойным глядачом фашыскай небясьпекі, якая ўсё больш рэальна насочвалася, асабліва павялічылася з моманту ўзмацненьня ўраду рэакцыйнай дыктатуры Брунінга. Па ініцыятыве шырокіх пролетарскіх мас на ўсіх буйных прадпрыемствах Нямеччыны пачалі стварацца вялікія аб'яднаньні нядаўна створанага „Баявога саюзу змаганьня супроць фашызму“. Па вестках буржуазнага друку, колькасьць членаў гэтага саюзу дасягнула ўжо больш 100 тысяч чалавек.

На здымку плякат новага саюзу, які лепш за ўсё адбівае асновы баявой арганізацыі — яна абаніраецца на буйныя прадпрыемствы і, вярней, на прамысловы пролетарыят.

Wilder Streik bei Leiser

Der Gesamt-Verband der Arbeitnehmer schreibt am 5. Januar 1931 im

Vorwärts

„Da die Arbeitseinstellung ohne Zustimmung des Gesamtverbandes erfolgte, erklären wir hiermit, daß für die Mitglieder ein Streik bei Leiser nicht besteht.“

Es handelt sich also um einen wilden Streik, welcher von den Gewerkschaften nicht gebilligt ist.

Ein Lohnabbau ist bei uns nicht erfolgt. Die bestehenden Tariftlöhne sind von uns bis zum 31. März 1931 zugesichert

Das gesamte Verkaufspersonal von ca. 2000 Angestellten hat mit dem Streik nichts zu tun. In unserer Schuhfabrik zahlen wir die höchsten Löhne, die in der Schuhbranche überhaupt gezahlt werden

Der Verkauf geht unverändert und ungestört weiter!

АДДЗЕЛ ПАДПІСНЫХ І ПЭРЫОДЫЧНЫХ ВЫДАННЯЎ

ПАДПІШЫСЯ НА 1931

на адзіны ў БССР ілюстраваны двухтыднёвы
часопіс тыпу лепшых ілюстраваных часопісаў СССР

Чырвоная Беларусь

ПАД РЕДАКЦЫЯЙ МІХАСЯ ЧАРОТА

У „Чырвонай Беларусі“ на працягу 1931 г. будуць зьмешчаны:

Апавяданьні:

Агалава, Э. Бядулі, С. Баранавых, Іл. Барашкі, Вольнага, Тараса Гушчы, Цішкі Гартнага, Платона Галавача, Даўгапольскага, Міхася Зарэчнага, Ізбаха, Васіля Каваля, Элі Кагана, Р. Кальтофэн, М. Кальтофэн, М. Лынькова, Ліманаўскага, Р. Мурашкі, Маўра, М. Нікановіча, Нёманскага, Кузьмы Чорнага, Міхася Чарота і інш.

Пэзмы і вершы:

А. Александровіча, Астапенкі, Янкі Бобрыка, П. Броўні, М. Багуна, Алёся Звонака, Янкі Купалы, Якуба Коласа, Крапівы, Максіма Лужаніна, Валерыя Маракова, І. Плаўніка, Юлія Таўбіна, Ізі Харыка, Ул. Хадыкі, М. Хведаровіча, Міхася Чарота, С. Шушкевіча і інш.

Нарысы і фэльетоны:

Бяліны-Падгаецкага, Бэндэ, Вольнага, Яўгена Жука, Цімоха Зарэчнага, Клімчука, Мікуліча, Васіля Сташэўскага, Шкадарэвіча, Хв. Шынклера.

Малюнкi і фото:

Ахрэмчыка, Азгура, Бразэра, Булычова, Вал. Болкава, Давідовіча, Кіпніса, Барыса Малкіна, Мазэлева, Ул. Сямянкі, Салавейчыка, М. Філіповіча і цэлага шэрагу раённых карэспандэнтаў.

Усяго „Чырвоная Беларусь“ дае ў год:

звыш 1000 фотаздымкаў, якія ілюструюць соцыялістычнае будаўніцтва СССР і БССР, а таксама замежнае жыццё, звыш 300 малюнкаў лепшых мастакоў, звыш 200 апавяданьняў, вершаў і нарысаў.

„Чырвоная Беларусь“ будзе высьвятляць:

самыя шырокія праявы жыцця, рэканструкцыйнага пэрыяду і магутнага наступу па ўсяму фронту вёскі, соцыялістычнага спаборніцтва і ўдарніцтва, змаганьне за пяцігодку ў чатыры гады, колектывізацыю сельскай гаспадаркі і інш.

Умовы падпіскі:

На 1 год		На 6 мес.		На 3 мес.		Асобны нумар каштуе 15 к.
р.	к.	р.	к.	р.	к.	
3	—	1	50	—	75	

Падпіска прымаецца: Аддзелам падпісных і пэрыодычных выданняў БДВ, Менск, Савецкая, 79; усімі кнігарнямі, кіёскамі і ўпаўнаважанымі БДВ, усімі пашт.-тэлеграфнымі канторамі і крамамі спажыв. коопэрацыі.

Тэлефон рэдакцыі
17-09

Тэлефон бюро
падпіскі 17-12

Цана 15 кап.

400

1964 г.

ЛЕПШАЯ РЕКЛАМА

Ў адзіным у БССР—двохтыднёвым ілюстраваным часопісу „Чырвоная Беларусь“

Дзесяткі тысяч працоўных чытаюць „Чырвоную Беларусь“

Організацыям скідка. Званецца па тэлефонам №№ 17-12, 7-41
І да вас будзе высланы працаўнік для прыёму абвесткі

Змяшчэнне абвесткі **ГАРАНТУЕ ПОЎНЫ ПОСЬПЕХ**
у „Чырвонай Беларусі“

Друкарня імя Сталіна

Зак. № 297.

Галоўнае № 1031.

12380

204135